

Dödsstrålen

Per Olaisen

Jag hade inga problem med spindlarna, det var silverfiskarna som förstörde allt.

Min butik var fylld av insekter, men man märkte knappt av dem. Om somrarna stod dörren öppen och en geting här, en fluga där, någon humla, flög in och kollade runt lite och flög oftast ut igen. Eller hamnade i något spindelnät.

Spindlarna jobbade åt mig. Oavlönade, men ändå.

Silverfiskarna däremot. Jag hatade dem. De förstörde mina böcker. Jag hittade dem överallt. I papperskassar. På hyllor. På golv och väggar. I lådor. Bakom och under och ovanpå böcker. Inuti bokryggar. Att slåss mot dem var som att dra svärd mot vinden.

Jag drev ett antikvariat och jag var illa rustad. Jag hade letat på nätet, frågat kolleger, men ingenstans funnit något vettigt svar på frågan: Hur får jag bort silverfiskarna?

Det väste i rören nere i källaren, lät som om någon fnissade. De hade alltid låtit så. Fnissat och väst och kluckat, viskat och sörplat och fnyst. Ibland tänkte jag att det var de onda insekterna som fnissade åt mig, men att det var spindlarna som viskade sinsemellan. "Honom är det sssynd om, men vad annat kan vi göra än att äta det sssom kommer i vår väg".

Nu ligger jag hemma i soffan framför teven. Det är sommarnatt ute, vinter inne. Jag spelar in det här på ett jävligt dyrt fickminne, för jag vill inte bli avbruten av ett batteri som ger upp eller en minnesfil som inte orkar minnas. Och någon annan att prata med har jag inte. Quinn? Nej.

Jag måste spela in detta medan jag fortfarande minns. Även om det gör ont. Men all smärta är som bekant övergående. Snart också min.

Hur som helst var det silverfiskarna som förstörde allt.

"Några silverfiskar i dag?"

Jag tittade upp från tangentbordet. Jag hade känt mig nere ett tag, men när jag såg Quinn kändes det bättre. Det var ett tag sedan.

Quinn.

Bara en i Ätraby som heter så, skulle jag tro.

"Två. Dödade en, lät den andre leva. För liten, jag dödar inte barn. Upptäckte dem på näst översta hyllan här bakom mig. Snart är de uppe i taket. Då är det väl kört."

"Trist." Plirande blick, en ryckning. Lite full i fan? Tics? "Jag har grejat och donat en smula."

"Uhu." Jag kliade mig på ögonbrynet, log snabbt, sänkte blicken och skrev vidare.

"Kolla in den här."

Jag tittade upp igen. En liten svart manick ungefär lika stor som en kortlek låg på bokhögen till vänster om datorn.

"Och de här."

Fyra svarta en och en halv meter långa pinnar, några centimeter tjocka.

"Har ingen trädgård, inga plantor som behöver stagas upp."

Stort leende. Reklamigt. Friska, fina tänder. "Jätteroligt. Meh. Jag sa ju att jag skulle hjälpa dig med silverfiskarna. Minns du inte? Vi pratade ju om det i vintras?"

Jag plockade upp manicken. Den var tung för att vara så liten. Jag vände på den. En display och en knappsats.

"Och här är lite att läsa."

Ett A4-papper, vikt tre gånger så det blev ett litet häfte på sexton sidor. "Instruktioner" stod det snirkligt handskrivet på första sidan.

Quinn var inte en vän. Jag har inte längre några vänner. Det var bara en kund som blivit allt mer återkommande de senaste åren. Ömsom trevlig att prata bort en stund med, ömsom tjatig och störig när någon av oss hade en dålig dag. Men ibland blev jag glad över besöket. Tillvaron blev liksom en aning ljusare vid vissa quinniska besök. Som i dag.

Det blåste varmt ute, jag kunde höra västerhavsvinden slita och dra i träden där uppe. Jag har inga fönster i mitt antikvariat, men från april till oktober brukar jag ha dörren öppen ut till trappan, antikvariatets enda ingång.

Jag vred och vände på manicken.

När jag var ung, och auktoritetstroende på ett helt annat sätt, lyssnade jag ibland för mycket på min pappa. Han ville att jag skulle bli ingenjör, bli något vettigt, tillföra något till samhället, inte ligga det till last. Uppfinna något. Så jag hade gått teknisk linje på gymnasiet, gått ut med ettor, tvåor och någon enstaka trea på de tekniska och naturvetenskapliga områdena. Och sedan flytt in bland universitetens och högskolornas världsfrånvarande kulturämnen. Jag undrade om tvåan i teknik och ettan i datakunskap skulle hjälpa mig förstå den här manickens "instruktioner".

"Hej då, sticker nu, ville bara kila förbi. Jag tittar in i morgon så testar vi den."

Handen höjd till hälsning, ett leende och en angenäm knappt märkbar doft, sen var Quinn borta. Och allt blev som vanligt igen. Lite som i "Picassos äventyr".

Eller inte riktigt som vanligt, för innan jag gick och la mig den kvällen, läste jag instruktionerna, och när jag gått igenom dem ett halvt dussin gånger, insåg jag att det här var något nytt, något annorlunda.

Att det fanns en chans att det här skulle fungera.

Men vad var det han sa, den där amerikanske presidenten: "Jag tror på det när jag ser det. Kanske."

Natten blev svår, jag sov mer oroligt än jag brukade, och jag vaknade mer ledbruten än vanligt. Ålder, jävla ålder. Övervikt, jävla övervikt.

Jävla allt.

Klockan var kvart över åtta och det var redan nitton grader ute. Det skulle bli en varm dag. När jag var yngre älskade jag sådana dagar.

Jag skulle öppna butiken klockan tio, men när jag kom dit vid halvtiotiden stod Quinn redan och trampade utanför.

"Har du läst?"

"Ja", sa jag och parkerade cykeln.

Jag öppnade grinden ner till trappan och låste den efter mig. "Nyckelknippan ligger i höger framficka om jag skulle dö inom den närmaste halvtimmen."

Quinn skrattade. "Jag vet. Det är lugnt."

Vi satte oss i soffan. Manicken låg mellan oss, pinnarna stod lutade mot hyllan med Erotika, Könsroller och Psykologi.

"Du har alltså uppfunnit en dödsstråle åt mig", sa jag.

"Exakt", sa Quinn. "Det låter i och för sig som science fiction när du säger det så, men ja, jo, så är det. Fast du får bara låna den." Och så ett litet skratt.

Jag hade förstått på Quinn att det förflutna innehöll både projekt inom amerikansk techindustri och forskning ovanför polcirkeln, företrädesvis i Alaska, men vi hade bara vidrört det under våra samtal, aldrig pratat om det på djupet.

Så egentligen var jag inte förvånad. Självklart var en dödsstråle inga problem. Vad visste jag om hemliga, svarta projekt i statens eller privata miljardstinna aktörers regi? I-n-g-e-n-t-i-n-g.

"Vad tyckte du om instruktionerna? Förstod du dem?"

"Ja. Men ..."

"Men?"

"Men, jag menar, att om jag gör som det står, om jag placerar ut pinnarna och ..."

"... och trycker in rätt sekvens på modulaton, skapas en bärvåg, som när den når de modifierade teslapolyedrarna leder till dispersiva partikelstrålar som tack vare teckensatserna på varje triangulär prisma i sin tur leder till en elektrostatisk repulsion i den definierade punkt i rummet som i det här fallet utgörs av den rätvinkligen parallelepiped du skapat när du placerat ut prismorna. Att använda laser skulle bara leda till en massa onödig strålning."

Allt det där stod också i instruktionerna, men när Quinn sa orden med all denna entusiasm tyckte jag nästan att jag förstod dem, eller åtminstone mer än vad jag kunnat läsa mig till. Jag plockade till mig en av de långa, triangulära prismorna. Ytan var slät och väldigt svart. Det fanns tecken i det svarta, de låg liksom inbäddade i materialet, men de var så svaga att jag knappt kunde se vad de föreställde. Bokstäver var det i alla fall inte.

"Project Skyguard hade ... Oj, förlåt."

"Va?" Jag tittade upp.

"Nej, det var inget. Har inget med det här att göra. Och det var hur som helst längesen nu. Ska vi testa din 'dödsstråle'?"

Jag ställde tillbaka pinnen. "Okej ..."

"Då ska alltså prismorna ställas i var sitt hörn av det rätblock som du vill döda allt levande i. Observera att allt som lever kommer att försvinna helt. Ja, naturligtvis inte h-e-l-t, men tja, du kommer inte att hitta något synligt kvar av det som strålats. Skulle en hund med väst på sig smita ner till dig och befinna sig i rätblocket när du kör igång en, ska vi säga, 'städning', kommer du inte att hitta hunden efteråt, men däremot västen på golvet där hunden en gång stått. Likadant med en krukväxt. Ingen växt, men steril jord i en i övrigt tom blomkruka."

"Är det ingen risk att ...?"

"... att du råkar ta död på dig själv? Att du råkar sätta igång städningen när du själv befinner dig i rätblocket? Nej, för teckensatserna kan bara aktiveras om modulatern befinner sig utanför rätblocket och jag har tagit mig friheten att skanna dig från topp till tå samt inhämta tre av dina fingeravtryck under de senaste månaderna och lagt in dem som icke-mål i systemet."

Visst hade Quinn haft telefonen framme ovanligt mycket den senaste tiden. Ofokuserade samtal hade alltså handlat om något helt annat.

Det gick i trappan.

"Fy faaaan vad varmt!" Åke. En återkommande besökare som mest gillade att prata, inte att köpa böcker. Han jobbade som busschaufför och hade åsikter om allt. Tyvärr. För det var inte mycket jag höll med om. Men god min höll jag, hummade lite gjorde jag, och stack in något småord här och där. Quinn hade tagit ner en bok från sexhyllan och satt och bläddrade förstrött i den. Under de tio minuter som Åke pratade av sig och drog de långa fingrarna genom sitt trassliga skägg sålde jag Utvandrarsviten till en ung man och Stephen Hawkings bok om Kosmos till en kvinna i min egen ålder.

"Livet som antikvariatsbokhandlare", sa Quinn när vi var ensamma med varandra igen. "Se där, kanske något du skulle skriva om en dag."

"Kanske det. En dag i taget. Nu vill jag testa din mackapär."

"Okej. Då gör vi så här. Leta fram en tom skokartong." Jag plockade fram en tom skokartong. Jag brukar ha gamla kioskhäften i dem, de är perfekta för det, jag har massor. "Sedan tar vi och placerar ut prismorna någonstans där ytan är begränsad, som till exempel där borta i hörnet." Vi ställde pinnarna på plats och sen förde Quinn modulatern längs med dem och plötsligt stod de där de stod, helt raka, utan att falla. Det stod om sättet att fästa dem i instruktionerna men jag hade bara noterat hur man skulle göra, inte hur det fungerade. "Och nu letar du upp en silverfisk."

En silverfisk. Hur svårt kunde vara. Snart skulle de jävlarna vara blott ett minne.

Naturligtvis tog det en bra stund den här gången. Bara för att jag nu verkligen ville hitta en. Å andra sidan blev resultatet stort och saftigt. Ett riktigt praktexemplar.

"Placera silverfisken i skokartongen och ställ den på golvet mellan prismorna."

Jag släppte ner djuret och ställde skokartongen på golvet mellan pinnarna. Insekten stod helt stilla på sitt kartonggolv. Anade den något?

Vi gjorde första städningen tillsammans, men efter en timme kunde jag allt själv. Jag visste hur jag skulle använda modulatern. Jag hade övat på att fästa pinnarna. Quinn ville inte berätta något om tecknen som inte var bokstäver utan svarade bara att de liksom var ingrediensen som alla de andra ingredienserna behövde för att fungera. "Du vet ju hur viktigt språk är. Och att pennan är mäktigare än svärdet."

"Jo, men Bulwer-Lytton skrev också att det var en mörk och stormig natt", kontrade jag. "Vilket inte är bra oavsett hur man tänker."

"Visserligen, men Washington Irving var först, tjugo år tidigare."

"Okej, okej, förlåt, jag menade inte att starta en citattävling", sa jag. "Jag är nog bara lite nervös. Tror du att jag kommer att fixa det här?"

"Ja, det tror jag. Men du måste vara försiktig. Alltid försiktig. Alltid dubbel- och trippelkolla allt. När du väl startat sekvensen går det inte att avsluta den förrän systemet själv stannar, någon sekund efter att allt levande förgasats."

Och så fortsatte sommaren.

Det var en mycket varm dag i slutet av juli. Det hade varit en bra dag försäljningsmässigt. Om tio minuter skulle jag stänga. Gå upp för trappan, hämta skylten borta i gathörnet, plocka ner flaggan vid grinden, låsa och sedan utföra torsdagsstädningen. Jag hade tagit för vana att städa butiken med hjälp av Quinns uppfinning varje måndag och torsdag. Pinnarna satt uppe i var sitt hörn av lokalen, två ute i butiken, en i köket och en i lagret. På så sätt täckte jag samtliga kvadratmeter. Själv brukade jag stå ute i trappan när jag satte igång modulatern. Ibland undrade jag vart de tog vägen, alla de liv jag släckte. Sådant kunde jag också ligga och tänka på om kvällarna innan jag skulle somna. Vart är vi på väg? Vem är jag att leka gud eller öde eller vad en nu vill kalla det? Jag som gjorde allt för att inte trampa på en den minsta myra när jag var liten. Vart tog jag vägen? Vem blev jag? Vad gjorde jag för nytta här i livet?

Jag betjänade den sista kunden, hörde ett rör väsa till, fnissa lite, harkla sig och gick upp och hämtade skylten. Jag låste dörren bakom mig tillfälligt. Man vet aldrig. Det tog en minut att hämta skylten och ta ner flaggan. Jag låste upp igen, gick en vända i butiken för att se så ingen förvirrad typ dröjt sig kvar. Visst fanns det många skrymslen, men det fanns ju heller ingen anledning att stå och trycka i någon hållighet eller vrå, för här fanns liksom inget att stjäla. Pengarna tog jag med mig när jag gick hem, någon växelkassa fanns inte, stor och fet är jag så inte särskilt lätt ihjälslagbar och dessutom köpte jag aldrig in några dyra böcker. Sådant fick kollegerna i storstäderna syssla med.

Jag gick ut i köket, tog modulatern men stannade på väg bort till trappan. Vad var det som luktade? Något främmande. Parfym? Rakvatten? Tvål? Måste vara någon kunds lukta-gott jag missat. Jag gick ut i trappan. Det väste till i ett rör precis bredvid dörren, ett annat fnissade till lite längre in. Det är som att jag aldrig är riktigt ensam ändå, åtminstone inte på jobbet.

Jag startade modulatern och en liten stund senare var dagens städning genomförd. Jag sträckte på mig och gäspade. I samma ögonblick hördes en röst uppe vid grinden.

"Förlåt men", sa en uppjagad kvinna snabbt.

"Ja?"

"Har du sett två små barn, sex och fem år, en pojke och en flicka, bara shorts på sig, springa omkring här någonstans?"

Jag gick upp några steg. "Nej, jag har inte sett några barn alls i dag."

Hon såg verkligen orolig ut.

"Så här höga ungefär." Hon höll ut handen i höfthöjd. "Och bara shorts de brukar tycka om att springa omkring utan kläder är de inte nakna så har de knappt något på sig hur ska man kunna hålla reda på det vad de har för kläder på sig ALLTID de är som jehun men rena är de åtminstone och luktar gott gör de men ibland orkar man bara inte JAG orkar INTE MER snart jag skulle bara in och köpa mjölk på pressbyrån här uppe och bad dem passa den lilla den tredje jag har tre barn men när jag kom ut var de inte där och jag kan inte hitta dem och nu vet jag inte vad jag ska göra och jag springer omkring jag hittar dem inte men den lilla passar Pressbyrån de var så snälla jag var tvungen jag måste skulle jag ringa polisen eller de sa att ..."

"Jag vet inget", sa jag och försökte se deltagande ut. "Har ingen sett dem? Är de inte inne i någon annan affär? Det finns ju några stycken här i kvarteret. Ska jag hjälpa dig leta? Har du ringt polisen? Har de på Pressbyrån ringt polisen?"

"NEJ nej jag vet inte jag kan inte jag vet inte ..."

Okej, tänkte jag, nu är hon hysterisk. "Har du en telefon?"

"Ja."

"Ge den till mig så ringer jag polisen. Jag kommer upp."

Jag öppnade grinden, låste den bakom mig, tog emot hennes telefon.

"Om du inte vill ringa själv? Eller pappan?"

"Det finns ingen pappa och jag vet inte jag kan inte ..."

"Okej, okej, jag ringer."

Jag ringde polisen och berättade vad jag visste och tio minuter senare var alla där. Kvinnan togs om hand, jag förhöordes på plats, jag berättade det lilla jag visste och att jag inte sett några barn under hela dagen. Men så sitter jag ju nere i en skyltfönsterlös lokal också.

Det var ganska många människor på plats. Man organiserade sig. Jag vet inte hur det gick, om barnen kom tillrätta, för jag gick ner till mitt och en stund senare cyklade jag hem.

Jag tittar inte på teve, läser inga tidningar och är sällan ute på internet. Läser jag något är det en bok och den här kvällen var jag tillbaka i koncentrationslägret Ravensbrück med alla dess barn. Jag tänkte på mamman som tappade bort sina barn i dag och sedan tänkte jag på de gravida kvinnorna i Ravensbrück som tvingades i arbete dagen efter förlossningen bara för att komma tillbaka på kvällen och hitta sitt lilla nyfödda barn dött för att det inte blivit omhändertaget under dagen och sedan tänkte jag på andra mammor och sedan min egen mamma och sedan somnade jag.

När jag parkerade cykeln utanför antikvariatet förmiddagen därpå märkte jag inget särskilt. Inga skallgångskedjor. Inga oroliga människor som ropade två barnnamn mellan husen. Ingen mamma som hållögd irrade omkring på gatorna och väste fram sina barns namn för åttahundra gången. Inga poliser. Ingen tryckt stämning. Ingenting.

Fredag. Dag före helg. Slutet av juli. Sommar. Det skulle bli en bra dag.

Men så hittade jag shortsens. Två par. Av en slump. I en vrå jag inte tittat i innan jag utförde städningen. Och jag funderade på vad jag skulle göra med de små shortsens. Jag tänkte på fnissande barn och på rör som lät som fnissande barn och jag kände hjärtat slå allt tyngre, halsen stocka sig, synfältet minska. Shortsens låg i en pappkasse under skrivbordet. Det steg en lätt tvållukt från dem. Jag minns inte riktigt hur resten av arbetsdagen förlöpte, men jag tror att jag tjänade pengar och att jag kanske var lite mer frånvarande än vanligt gentemot kunderna. Quinn syntes inte till. Det var ett tag sedan senast. Kanske var det bäst så.

Det var silverfiskarna som förstörde allt, och nu ligger jag här och pratar med ett fickminne framför teven som jag aldrig tittar på. Det är sommarnatt ute, vinter inne. I hallen står pappkassen med shortsens. Quinn har ringt, men jag har inte svarat. Och någon annan att prata med har jag inte.

Jag dödar inte barn. Eller gör jag det?

Falkenberg 12 september 2019

© Per Olaisen 2019